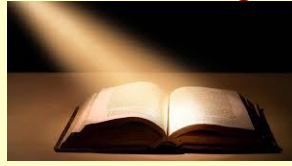

Salme 16

En salme om Messias og hans folk

Af diakon Eskild Skov Særkjær

Vers 1: "Vogt mig Gud, thi jeg lider på dig".

David ved, at Gud formår alt, og er den, som vil hjælpe! Det har han oplevet så tit. Som fx i salme 34:5, hvor han siger:

"Jeg søgte Herren, og hans svarede mig og friede mig fra alle mine rædsler".

Selvom verset er formet som en bøn, så er det, David giver udtryk for i salme 16, på en måde også hans trosbekendelse, en overskrift over hans liv og gerning - og udgør i grunden også hele salmens indhold, jfr. v. 2, 8.

Vers 2: "Jeg siger til Herren: 'Du er min Herre, jeg har ikke andet gode end dig'".

Det var Davids tro, og det var hans bekendelse, og må det også være vores. Gud har jo åbenbaret det for os, og vi ved, at han er trofast, og vil gøre det, der er beskrevet i vers et. For han er jo min Herre. David bruger i øvrigt mange andre lignende superlativer (udtryk) om Gud i salmerne, idet han siger: 'Du er min Gud, konge, frelser, hjælp, hyrde, styrke, klippe, borg, værn, stærke tilflugt', osv.

Han fortsætter: 'Jeg har ikke andet gode end dig', i betydningen: jeg har ikke andre, der er god, end dig. Der er for øvrigt heller ikke andre, det kan være sig mennesker eller såkaldte guder, som er værdige til at være 'min Herre' og Gud. De kan ikke hjælpe, men Gud både kan og vil. Vores Gud er nemlig Himlens Gud; den eneste kilde til lykke og frelse - det er jo netop det, der understreges, hver gang vi beder til ham og siger: 'Du er min Herre'. Jeg har ikke andre end dig, Gud! Under verset er der en henvisning til salme 73:25, hvor det siges med lidt andre ord:

"Hvem har jeg i Himlen (foruden Gud)? Har jeg blot dig, da attrår jeg intet på jorden!"

Hvor må Gud bedrøves, når mennesker - ja, selv kristne, ikke sætter ham på førstepladsen. Det er som om, at nogle tror, at Gud må være tilfreds med, at han i det hele taget kommer med på listen. Engang kom jeg i en KFUM & K lokalafdeling, hvor vi var sammen om Jesus og hans ord - og jeg gik ud fra, at sådan var det i alle lokalafdelinger. Og jeg fik derfor et chok, da vi var med i et fællesarrangement i København, arrangeret af landsledelsen. Her var det tydeligt, at Jesus ikke var det vigtigste. Fx blev vi på et tidspunkt delt op i grupper, for dér at tale sammen og blive enige om, hvad der var de 10 vigtigste ting i livet. I den gruppe, jeg var i, var man tydeligvis ikke overvældende interesseret i Jesus, og dét at nyde livet, få noget godt at spise, eller få en god uddannelse og kæreste, var for de fleste langt vigtigere. Det endte

med, at Jesus kom på 6. pladsen. De andre grupper kom til næsten samme resultat. Det skal tilføjes, at vi efterfølgende meldte os ud af KFUM & K i Danmark. For, hvordan kan vi have fællesskab med nogle, som ikke kan skrive under på det, David skriver i verset: 'Du er min Herre, jeg har ikke andet gode end dig'?

Vers 3: "De hellige, som er i landet, de er de herlige, hvem al min hu står til".

De hellige, som er i landet.. Hvem er de? I NT åbenbares det, at det er dem, som tror på Guds frelse i Jesus Kristus. Et eksempel på dette:

"Paulus, ved Guds vilje Kristi Jesu apostel, sender holden til de hellige.. de troende i Kristus Jesus", Ef. 1:1.

Det, der her siges, er ikke, hvordan vi ser på os selv - vi kan jo godt synes, det står ringe til, men det handler jo heller ikke om det, men derimod om, hvordan Gud ser på os - i Kristus. Derfor siger Paulus da også, lige efter, at han har kaldt de troende for 'de hellige', at

"før verdens grundvold blev lagt, har han udvalgt os i ham (i Kristus) til at være hellige og uden dadel for hans åsyn", Ef. 1:4.

De hellige i landet er altså dem, som tror på det, Gud har sagt, og på hans frelse. Selvom de troende i den gamle pagt ikke forstod Jesu lidelse og død som betingelse for denne frelse, så så de dog frem til ham, idet de troede på det, Gud havde sagt om ham, og som ofrene i templet pegede på. Derfor står der da også i NT, at også de blev forløst (dvs. frelst) fra deres overtrædelser ved Jesu Kristi død, Hebr. 9:15.

Ifølge teksten er 'de hellige' også 'de herlige'. Er det ikke at tage munden for fuld? Nej! Ikke ifølge bibelen. Også i NT tales der om det samme. Som et eksempel nævnes det i Ef. 5, at Kristus har helliget kirken (de troende i den),

"for at han således kunne fremstille kirken for sit åsyn som herlig, uden plet eller rynke eller andet sådant, nej, den skulle være hellig og dadelfri", Ef. 5:26-27.

Det betyder konkret, at han gjorde os hellige for at fremstille os som herlige for Gud. Lad os se et andet eksempel fra NT. Under salme 16:3 er der en henvisning til John. 17, og her beder Jesus til sin Fader og siger:

"Ikke alene for disse beder jeg, men også for dem, som ved deres ord kommer til tro på mig, for at de alle må være ét, ligesom du, Fader, i mig, og jeg i dig, at også de må være ét i os, så verden må tro, at du har sendt mig. Og den herlighed, du har givet mig, den har jeg givet dem, for at de skal være ét, ligesom vi er ét", John. 17:20-22.

Teksten siger altså, at vi som Guds hellige børn har fået [del i] den herlighed, som Sønnen har den fra Faderen. Dette gør, at mennesker kan se Gud i os. Vi er hans røst og stemme på jorden, og fordi vi tilhører ham som hans elskede børn, er vi på en måde også verdens lys og salt, som Jesus er det.

David fortsætter og siger: "De er de herlige, hvem al min hu står til' (ordret: 'De er de herlige, som jeg har min lyst/behag i'). Dette er et skønt vidnesbyrd fra landets konge. Indirekte siger han: Rigdom, herlighed og pragt er intet værd at regne i forhold til at være sammen med dem, der kender den levende Gud. Det svarer på en måde til, at vores dronning en nytårsaften indflettede denne for de fleste forargelige tekst:

"I det nye år er det ikke nytårskuren, jeg ser frem til, eller dét at være sammen med alle de fornemme med elefantordenen og andet glimmer. Det siger mig egentlig ikke så meget. Det er heller ikke kirken som institution - men det er mere det at møde dem, der er kristne i den, og som elsker Jesus. I det nye år ser jeg frem til at være sammen med dem".

Det er jo det, vi ønsker som kristne. Vi elsker at være der, hvor vore brødre og søstre er forsamlede, for dér er Gud, og dér kan vi få den støtte, hjælp, opmuntring, forbøn, som vi har brug for på vores videre vandring mod himlen. Det er det, der ligger til grund for det, vi læser i en anden salme:

"Thi bedre én dag i din forgård end tusinde ellers, hellere ligge ved min Guds hus' tærskel end dvæle i gudløsheds telte", salme 84:11

Vers 4: "Mange kvaler rammer dem, som vælger en anden gud; deres blodsofre vil jeg ikke udgyde, ej tage deres navn i min mund".

Verset taler om et valg. Igen og igen giver Gud os formaninger i bibelen til at vælge mellem ham og div. afguder, mellem livet og døden, mellem den brede vej og den smalle vej. Den taler også gentagne gange om, hvor forfærdeligt det er at vælge forkert. Det beskrives så tydeligt i skriften, at David her kun henviser til det med ordene:

"Mange kvaler rammer dem, som vælger en anden gud".

Det hebraiske ord, som er oversat med kvaler, kan også betyde 'sorger' eller 'smerter'; og verset kan således også henvise til den skuffelse, der rammer dem, der er tale om, når det på et tidspunkt for alvor går op for dem, hvad de har gjort. At nogen vælger en anden gud, er nemlig noget af det mest tragiske, der kan siges om et menneske, for der jo er tale om en bevidst og ønsket kursændring i livet. Det fører som bekendt en længere og længere bort fra Gud. På grundsproget står der, at 'mange kvaler/smerter rammer dem, der køber en anden gud', men meningen er vist den samme. Man kommer altså ikke 'bare' til at tro på en afgud, på løgneren. Man foretager en bevidst investering i sin fremtid. I Jer. 2:11-13 er der et eksempel på, hvor bedrøvet Gud er over, at mennesker vælger ham fra; Han, som dog er Vejen, Sandheden og Livet:

"Har et hedningefolk nogen sinde skiftet guder? Men mit folk har skiftet sin ære (Herren) bort for det, der intet gavner. Gys derover, I himle, skræk og rædsel gribe jer, lyder det fra Herren; thi to onde ting har mit folk gjort: mig, en kilde med levende vand, har de forladt for at hugge sig cisterner, sprukne cisterner, der ikke kan holde vand".

Nogle vers længere fremme siger han:

"Lad din ulykke gøre dig klog og lær af dit frafald, kend og se, hvor ondt og bittert det er, at du svigtet Herren din Gud", Jer. 2:19.

Vi ved, at Guds ønske er, at intet mennesker går fortabt, og derfor advarer han os og alle mod alle mulige slags afguder - og formaner os til at afsky enhver indflydelse fra dem. Det er grunden til, at David skriver, at "deres blodofre vil jeg ikke udgyde, ej tage deres navn i min mund". Det betyder, at han som troende ikke vil tage del i deres gudsdyrkelse (nogle er faret vild ved, at de ikke har troet, at det ikke kunne skade dem at gøre netop dette).

David vil derfor heller ikke tage deres væmmelige navne i sin mund. Kan vi fx som kristne synge med, når vi i nationalsangen 'Det er et yndigt land' kommer til teksten, hvor der står, at 'det (gamle Danmark) er Frejas sal'? Freja er som bekendt en afgud. Nogle mener, at det er uskyldigt af synge med, for vi mener jo ikke noget med det. Men David skriver: Jeg vil ikke gøre det! Hvorfor skulle jeg tage en væmmelig guds navn i min mund? I NT advarer Jesus da også om, at vi en dag vil blive dømt ud fra de ord, vi bruger. I Matt. 12:36-37 siger han fx:

"Jeg siger jer, at menneskene skal gøre regnskab på dommens dag for hvert unyttigt ord, de taler. Thi ud fra dine ord skal du frikendes, og ud fra dine ord skal du fordømmes".

Vers 5-6: "Herren er min tilmålte del og mit bæger. Du holder min arvelod i hævd. Snorene faldt mig på liflige steder, ja, en dejlig arvelod tilfaldt mig.

David trækker nu to billeder frem for at anskueliggøre, at Gud har givet ham alt, hvad han har brug for. Det første billede beskriver 'min tilmålte del', som er 'min arvelod' - og som omtales som dejlig. Ifølge GT blev en arvepart i landet målt op med målesnore, og dette billede bruger David til at beskrive den arv og arvelod, som han - og alle troende - har i Gud. Det er i øvrigt dette udtryk, som bliver brugt i NT til at fastslå, at sådan har Gud også gjort os 'skikkede til at få del i de helliges arvelod i lyset', Kol. 1:12.

Denne arv og arvelod er ikke bare dejlig, skriver han, men 'snorene faldt mig på liflige steder'. Det betyder konkret, at det simpelthen ikke kan blive bedre! David giver os en vigtig tilføjelse: Gud er ikke bare vores arvelod, men han sørger også for at holde den i hævd; det betyder, at han opretholder den, og han sørger for, at den ikke bliver glemt og givet til en anden.

Det andet billede er det bæger, og som David her kalder for 'mit bæger'. 'Herren er mit bæger', skriver han. I salme 23 siger han, at 'mit bæger flyder over', igen et udtryk for, at 'nu kan det da ikke blive bedre!' Det leder selvfølgelig tanker hen på vor Herre Jesus Kristus, som rækker os sig selv og sagde: "Om nogen tørster, han komme til mig og drikke", John. 7:37

Vers 7-9: "Jeg vil prise Herren, der gav mig råd, mine nyrer maner mig, selv om natten. Jeg har altid Herren for øje, han er ved min højre, jeg rokkes ikke. Derfor glædes mit hjerte, min ære jubler, endogså mit kød skal bo (ordret: hvile) i tryghed".

Pga. det, vi læste om i de forrige vers, er der grund til at prise Herren. I v. 2 sagde David: 'Jeg har ikke andet gode end dig', og i de følgende vers beskriver han så Guds nåde, løfter og godhed mod ham. Nu tilføjer han så endnu en grund: "Jeg vil prise Herren, der gav mig råd". Det er altså Gud, som gav ham - og som giver os råd. Derfor kan vi også gøre Davids bøn til vores, når han et andet sted vender sig til Gud og siger:

"Herre, vor fædre Abrahams, Isaks og Israels Gud, bevar til evig tid et sådant sind og sådanne tanker i dit folks hjerte og vend deres hjerter til dig..", 1. Krøn. 29:18.

David beder altså om, at Gud vil give og styre sit folks tanker, så de vender sig til ham. Den sidste del af vers 7 er meget misvisende oversat. På grundsproget står der nemlig intet om, at 'mine nyrer maner mig', og det er da også helt uforståeligt. Der står derimod, at "mit sind underviser mig, selv om natten", altså noget meget mere forståeligt! Det, der her siges, betyder dog ikke, at jeg underviser mig selv, for, som vi har set i den første del af verset, så står der jo, at giver Herren mig råd, og det er det, der grundfæster sig i mit sind, og det er det, jeg tænker over, og det er det, Helligånden i mig underviser mig om.

Gud har jo lovet at være med os alle dage ved sin Ånd. Som følge deraf kan enhver troende sige som David: 'Jeg rokkes ikke' (KJ: 'Derfor rokkes jeg ikke'). Der er digtet mange salmer og sange over sandheden i disse ord, som fx i den gode gamle, kristne sang: 'Hvi skulle jeg sørge, jeg har jo en ven', hvor omkvædet har denne tekst:

"Han går ved min side, han leder min gang, Han bli'r ikke træt, Han som jeg, og nådigt han vogter mig livsdagen lang. Han svigter ej, svigter mig ej".

I kraft af visheden om, at han aldrig skal rokkes, fortsætter David: 'Derfor glædes mit hjerte, min ære jubler'. Det er sjælen, der får dette smukke tilnavn, for når Gud har rensset mit indre, så ser han mig som hellig, ren og herlig. David ved derfor, at han ikke skal rokkes af noget som helst, for ligesom vi tilhører han jo Herren, 'hvad enten vi våger eller sover', 1. Tess. 5:10. Det er netop pga. denne sandhed, at David i fuldstændig tillid til Herren og hans ord fortsætter og skriver: "endogså mit kød skal bo [eller 'hvile'] i tryghed". At han her taler om et håb, der rækker ud over dette liv, ja, gennem døden til opstandelsen, bliver tydeliggjort i det næste vers, som er et af de mest citerede i NT.

Vers 10: "Thi Dødsriget giver du ikke min sjæl, lader ikke din hellige skue graven".

Som kristne tror vi på opstandelsen fra de døde - og det gjorde de GT-troende også. Den første del af vers 10 taler derfor, som vi skal se, både om Kristus, men også om de troendes opstandeshåb. Vel skal vi dø, men pga. Jesu sejr over døden kan døden (eller Dødsriget) ikke fastholde os. Selv i døden tilhører vi Gud, og derfor står der, at han ikke giver (overgiver) min sjæl til Dødsriget. Denne betydning kommer lidt tydeligere frem på grundsproget, hvor der står: "Du forlader ej min sjæl til Dødsriget". Gud våger over min sjæl, og derfor er han med os, og derfor skal vi leve, selvom vi end dør. Det er han,

fordi vi har fået del i Jesu sejr på Golgata. Verset handler altså om os; men det handler dog først og fremmest om Jesus, som har vundet den fuldkomne sejr over døden. For verset fortsætter jo med, at 'du lader ikke din hellige skue graven'. Desværre er der udeladt et vigtigt ord i den danske oversættelse, som viser, at der er tale om én, og det er Kristus. Der står nemlig ikke 'din hellige', men 'din hellige ene'.

I vers tre talte David om de hellige, altså om alt Guds folk, men her er der tale om én, og det 'Guds hellige ene'. At det er Kristus, der er det, vidner Peter om i NT, når han bekender sin tro på ham og siger:

"Vi er kommet til den tro og erkendelse, at du er Guds Hellige", John. 6:69.

Men, hvordan passer verset med, at han ikke skal skue graven? Jesus skuede jo graven! Hvad menes der egentlig med graven? Svaret er, at heller ikke her er verset oversat korrekt. Under verset står, at 'den græske oversættelse (skriver): forrådnelse' i stedet for graven - og da vi ved, at GT oprindeligt blev skrevet på hebraisk, så må fodnoten vel betyde, at graven må være det oprindelige og rigtige ord? Men det er det bare ikke. Der står nemlig det samme på hebraisk som på græsk, nemlig, at 'du lader ikke din hellige ene skue forrådnelse'.

I sin pinseprædiken bekræfter Peter da også dette i sin bevisførelse af Jesus som død og opstanden. I denne citerer han først vers 8-9 i salme 16; og siger derefter, at det er ham, der tales om i disse vers. Det er således i virkeligheden Jesus, der siger: 'Jeg har altid Herren for øje', og 'jeg rokkes ikke'. For David kunne det glippe, og det samme for os, for hvem af os kan sige, at de altid har Herren for øje, og aldrig rokkes i sit tro? Det kan jo i virkeligheden kun siges om Jesus. Et sted vidner han om sin gerning og siger:

"Han, som sendte mig, er med mig, han har ikke ladet mig alene, fordi jeg altid gør, hvad der er ham velbehageligt", John. 8:28.

Derefter går Peter i sin pinseprædiken hen til vers 10 i salmen og siger

"David.. forudså, ..at Kristus skulle opstå, og talte derom og sagde, at hverken skulle han lades tilbage i Dødsriget, ej heller skulle hans kød se forrådnelse. Denne Jesus har Gud ladet opstå, derom er vi alle vidner", Ap.g. 2:31-32.

David havde selvfølgelig aldrig regnet med, at han, når han døde, skulle slippe fra graven eller Dødsriget, før hans legeme gik i opløsning. Men, som vi lige har set, så siger Peter jo, at David vidste, at han talte om Kristus Jesus, idet han forudså hans død og opstandelse. Jesu død har altså gjort døden magtesløs. Han har gennembrudt døden, for at 'enhver, som tror på ham, skal leve, om han end dør'. Det er det, det sidste vers refererer til:

Vers 11: "Du lærer mig livets vej; man mættes af glæde for dit åsyn, livsalighed er i din højre for evigt".

"Du lærer mig livets vej". Jesus, som er Livet, underviser os. Gang på gang nævner skriften os vigtigheden af at være Jesu discipel, så vi lærer af ham. Lad os se på tre eksempler på dette:

1. "Led mig på din sandheds vej, og lær mig, thi du er min frelses Gud, jeg bier bestandig på dig", salme 25:5.
2. "Lær mig at gøre din vilje, thi du er min Gud, mig føre din gode Ånd af den jævne sti", Salme 143:10.
3. "Kom hid til mig, alle I, som er trætte og tyngede af byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer og lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle", Matt. 11:28-29.

David fortsætter: "Man mættes af glæde for dit åsyn". I NT åbenbares det, at det er Jesus, der mætter os. Ved sit blod har han skaffet os adgang ind for den levende og hellige Guds åsyn, hvor vi skal mættes af glæde. Glæden over at høre ham til, og glæden over, at han giver os alt, hvad vi behøver. I salme 22:27 beskrives det samme på denne måde:

"De ydmyge skal spise og mættes; hvo Herren søger, skal prise ham; deres hjerte leve for evigt".

Salmen afslutter med denne hyldest til Jesus:

"Livsalighed er i din højre for evigt" [ordret: 'livsalighed er for evigt i din højre hånd]

I GT beskrives Jesus som den, som er Guds højre hånd. Læg mærke til, at der står, at det er I HAM, der er livsalighed. Det er 'i ham', vi har alt, hvad vi behøver; det er i ham, vi har forløsning (frelse), og det er i ham, vi har fået barnekår hos Gud. Pga. Jesu sejr har vi fået denne livsalige frelse for evigt.

"Værdig er Lammet, det slagtede, til at få kraft og rigdom og visdom og styrke og pris og ære og lov... (Ja), Ham, som sidder på tronen, og Lammet være lov og pris og ære og magt i evighedernes evigheder", Åb. 5:12, 13b

Amen